

# METODOLOGIA EVALUĂRII CALITĂȚII VIEȚII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

**Svetlana GOROBIEVSKI,**  
doctor în științe economice, conferențiar universitar,  
Universitatea Tehnică din Moldova

## SUMMARY

*Relevant evaluation and improvement of social inequalities Quality of life indicators, as factor of competitiveness of countries in the world arena, becoming a growing problem more important. It is known that the European Commission proposes creation of a "global social state" of the development of EU human factor. Based on the concept of Quality of Life as socio-economic category, the author proposes a new methodology for assessing and increase Quality of Life, which provides for the socio-economic indicators in the evaluation. With complex and dynamic, fully assessing and monitoring quality of life indicators proposed selection technique in terms of socio-economic causal links, depending on the interconnection of these indicators and the realization of human needs. The author fails to prove the relevance of the methodology proposed by the logical connection between the proposed methodology for assessing the quality of life and human development assessment methodology proposed by the UNDP.*

Este destul de dificil de a estima relevanța indicatorilor de evaluare a calității vieții (CV) reieșind din clasificarea necesităților umane, deoarece încercarea de a le analiza în toate variantele posibile este, practic, realizabilă. Până la moment, există doar unele încercări de a elabora un sistem complex al indicatorilor de evaluare a CV în cadrul managementului social, dar, în esență, determinarea acestuia rămâne o problemă actuală.

Comisia Europeană dorește să stabilească în țările UE noi indicatori ai progresului în Europa, care să se bazeze pe CV și pe mediul înconjurător. Aceștia ar trebui să înlocuiască PIB-ul, considerat un indicator insuficient în momentul de față. Executivul european estimează că PIB-ul, creat în 1930 și care măsoară în prezent "bune și rele" în materia de creștere economică, se dovedește limitat, deoarece "nu măsoară durabilitatea mediului înconjurător sau integrarea socială" a cetățenilor. Este de înțeles, astfel, că este nevoie de indicatori complementari PIB-ului, mai cuprinzători și mai apropiați de preocupările oamenilor.

Sistemul complet de indicatori propuși pentru evaluarea CV de ICCV din România însumează 21 de dimensiuni complexe ale CV (persoana, populația, mediul natural, locuința, mediul social, familia, ocupația, calitatea vieții, munții, resursele macroeconomice pentru standardul de viață, veniturile, consumul, serviciile către populație, înzestrarea populației cu bunuri de folosință îndelungată, învățământul, asistența medicală, cultura, asigurările și asistența socială, timpul liber, mediul politic, instituțiile de stat și ordinea publică), la fiecare adăugându-se până la cinci indicatori specifici unei dimensiuni, având în vedere relevanța lor pentru CV și proprietățile lor sintetice. [2; 3, p. 35–38]

Autorul este de acord doar parțial cu metodologia propusă, deoarece:

- indicatorii propuși pentru evaluarea CV sunt destul de relevanți, dar sunt «grei» și voluminoși, pun accentul pe aspectul social al populației, lăsând umbră nivelului bunăstării CV, care pentru țările în tranziție are valoare foarte importantă;

- calculul, evidența și monitorizarea acestor indicatori provoacă mari costuri și pentru executarea acestora sunt necesare instituții speciale, investite cu competențe respective;

- rezultatele evaluării CV prin indicatorii propuși de metodologia românească sunt greu comparabile cu CV evaluată prin IDU la nivel mondial.

Societatea poate și ar putea satisface relativ toate nevoile unor persoane din societate, dar prin asta ea s-ar lipsi de posibilitatea de a satisface nevoile altor persoane, impunându-le să treacă la un nivel inferior de consum. Or, societatea este capabilă să satisfacă mai multe nevoi la toți membrii săi, doar cu condiția, că nivelul de satisfacție a tuturor nevoilor poate fi mai mic decât nivelul de saturație.

Caracterul gradual al satisfacției de viață este argumentat și de volumul limitat al resurselor materiale, utilizate pentru motivarea angajaților. Autorul a rezumat o concluzie foarte importantă și, anume, că singurele necesități, care nu se epuizează în timp sunt cele de autorealizare, adică legate nemijlocit de procesul și rezultatele muncii depuse, de recunoașterea lor socială, de manifestarea în toată splendoarea personalității angajaților respectivi.

Cerințe generale, care trebuie să satisfacă indicatorii socioeconomiți propuși pentru evaluarea CV propuse de autor sunt:

- să reflecte parametrii ce influențează maximal dezvoltarea umană;
- să asigure fără echivoc o percepere comună asupra CV la cetățeni, indiferent de
- localitate/locul de reședință a persoanelor supuse evaluării;
- să aibă o suficientă flexibilitate și capacitate de a reacționa rapid la factorii mediului ;
- exterior (exogen), care modifică permanent condițiile de viață;
- să fie disponibili pentru a forma un standard al CV, care să permită evaluarea comparată și dinamică a acestui parametru pentru diferite țări, indiferent de nivelul lor de dezvoltare.

Reieșind din principiile impuse și din legăturile sistemice ale categoriilor manageriale cunoscute, autorul elaborează schemele-bloc ale interconexiunilor indicatorilor selectați cu CV, care este privită ca funcție a realizării nevoilor obiective umane.

Autorul prezintă nevoile obiective umane ca scop final al activităților umane, iar categoriile economice, care exprimă nevoile obiective le prezintă ca sarcini, atunci indicatorii socioeconomiți care caracterizează nevoile obiective sunt tratați ca acțiuni necesare de efectuat în direcția realizării sarcinilor și scopului final (fig.1). Potrivit indicatoriilor economici care caracterizează nevoile obiective, autorul purcede la selectarea caracteristicilor cantitative ale acestora, care îi permit să evalueze cantitativ gradul de realizare a nevoilor umane sau CV.



**Figura 1. Legăturile cauză-efect ale complexului motivațional al factorului uman**

*Sursă: elaborată de autor*

Rezultând din relațiile cauză-efect, autorul formulează și unele cerințe specifice în selectarea indicatorilor socioeconomiți, necesari pentru evaluarea complexă a CV:

- utilizarea mai multor indicatori de evaluare a CV la nivel de țară va permite evaluarea;
- mult mai relevantă a CV, decât prin modalitatea restrânsă pe care o execută actualmente Banca Mondială;
- apelând la regula managerială a lui Pareto (20%/80%), instrument util al managementului de succes, conform căruia 20% din factorii selectați vor asigura realizarea a 80% din nevoile de anumit tip (sau 80% din efecte vor fi provocate de 20% din cauze), autorul a selectat un număr relativ restrâns, numai 40 de indicatori socioeconomiți grupați pe cinci grupe de nevoi (tab.1);
- CV evaluată la nivel național va avea caracter complex și va include și unii indicatori, pe care, actualmente, Banca Mondială îi utilizează la evaluarea CV la nivel global, ceea ce va permite comparabilitatea CV la nivel național cu cea evaluată la nivel mondial;
- pentru a-i face comensurabili, indicatorii socioeconomiți selectați vor fi prezentați prin coeficienți de creștere/descrștere în valoare relativă, %;
- indicatorii grupați pe necesități vor permite să determinăm gradul de prioritate a influenței realizării unui anumit grup de necesități asupra CV.

Ca finalitate, satisfacerea relativă a tuturor nevoilor umane vor provoca o stare de spirit, care poate fi numită stare de fericite/satisfacție și se va manifesta cantitativ prin indicele CV la nivel național, iar la nivelul internațional CV va fi evaluată în continuare prin indicatorul dezvoltării umane. Astfel, prin metodologia de evaluare a CV propusă de autor se reușește să se îmbine metodologia națională cu cea internațională de evaluare a CV, utilizată de PNUD în Rapoartele Anuale de Dezvoltare Umană, ceea ce va permite de a avea o continuitate și comparabilitate a acestui important indice al dezvoltării umane.

## BIBLIOGRAFIE

1. Human Development Report 2010. 20th Anniversary Edition. Published for the United Nations Development Programme (UNDP). New York: Copyright, 2010. 228p.
2. Mărginean I. Quality of Life in Romania. București: Expert, 2004, 320 p.
3. Mărginean I. România și calitatea vieții în Europa. Revista „Calitatea Vieții”, XV, nr. 3–4, București, 2004, p. 35–38.
4. Livișchi O. Eradicarea sărăciei: concept, dimensiuni și strategii. Autoreferatul tezei de doctor în economie. Chișinău: ASEM, 2009, 28 p.
5. Raportul Național de Dezvoltare Umană 2010/2011: Republica Moldova de la Excluziune Socială la o Dezvoltare

Umană Incluzivă/ Vaculovschi D., Vremeș M., Craevschi-Toartă V. Ch.: "Nova-imprim" SRL, 2011, 168 p.

6. Rojco, A., Măsurarea inegalității și bunăstării populației, Departamentul pentru Dezvoltarea Internațională a Regatului Unit (DFID), Chișinău, 2007, 64 p.

7. Айвазян С. А. Анализ синтетических категорий качества жизни населения субъектов Российской Федерации: их измерение, динамика, основные тенденции. Журнал ВЦУЖ «Уровень жизни населения регионов России», nr. 11, 2002, с. 5-40. Бобков

8. Андрианова Е. В. Сопоставление качества жизни населения субъектов Российской Федерации на основе интегрального показателя. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук. Москва, 2008, 20 с.

9. Бобков В.Н., Гулюгина А. А., Зубрилин Ю. В. Основные показатели доходов и уровня жизни населения по федеральным округам Российской Федерации в IV квартале 2009 года. Ежеквартальный научно-практический журнал ВЦУЖ «Мониторинг доходов и уровня жизни населения», nr. 4, 09, 2009, с. 26-47 (97).

10. Качество и уровень жизни населения в новой России (1991-2005). Руководитель авторского коллектива д.э.н., профессор Бобков В. Н. Москва: Всероссийский Центр уровня жизни, 2007. 718 с.

11. Маликов Н. С. Продолжительность жизни как интегральный показатель ее качества. Журнал ВЦУЖ «Уровень жизни населения регионов России», nr. 2, 2010 (144), с. 37-44.

12. Римашевская Н. М. Качество человеческого потенциала в условиях инновационной экономики. Материалы Международной конференции «Качество человеческого потенциала», 22-23 октября 2009, г. Москва: ИСЭПН РАН, с.16-29.

13. Фридман А. Я., Фридман О. В., Цукермен В. А. Экспресс-методика ранжирования инновационного потенциала регионов по некоррелированным группам статистических показателей. Ежемесячный научно-практический журнал «Качество. Инновации. Образование». Москва: Российский государственный университет инновационных технологий и предпринимательства (РГУИТП); nr. 4 (59), 2010, с.16-22.

.....